

Bakgrunn for vedtak

Hamnaelva kraftverk

Loppa kommune i Finnmark fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Finnmark Kraft AS
Referanse	201204982-34
Dato	09.06.2015
Notatnummer	KSK-notat 38/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Solveig Silset Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Finnmark Kraft AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Hamnaelva kraftverk i Hamnaelva. Kraftverket er planlagt å utnytte et fall på 329 m mellom inntak på kote 333 moh og kraftstasjon på kote 4 moh. Det er planlagt å regulere et navnløst vann mellom normalvannstand på kote 328 moh (Laveste regulerte vannstand, LRV) og høyeste regulerte vannstand (HRV) på kote 333 moh. Øvre del av vannveien går gjennom et vanskelig parti, og det kan være aktuelt med fundamentering i dagen. Resterende vannvei skal være nedgravd/nedsprengt og skal krysse elva og riksvei 882. Total lengde på vannvei blir 1300 m. Det planlegges en midlertidig anleggsvei opp til inntaket, og permanent vei til kraftstasjon. Middel vannføringen er 0,22 m³/s, og det er søkt om en maksimal slukeevne i kraftverket på 0,55 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,47 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 4,0 GWh. Av dette vil reguleringen gi en produksjonsgevinst på 0,4 GWh. Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 32 l/s om sommeren og 4 l/s om vinteren.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er lav for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Fylkesmannen i Finnmark er positiv til utbygging under visse vilkår. **Sametinget** mener at tiltaket vil ha vesentlige negative virkninger for reindrifta ved berørte siidaer og reinbeitedistrikter og har med bakgrunn i dette fremmet innsigelse til Hamnaelva kraftverk. **Statens vegvesen Region nord** forutsetter at de blir tatt med på råd i forbindelse med de veg- og trafikkmessige gjennomføringene av utbyggingene. **Finnmarkseiendommen** er positiv til en utbygging og de er villig til å inngå grunneieravtale med søker dersom det gis konsesjon. **Direktoratet for mineralforvaltning og Kystverket** har ingen merknader til tiltaket. Noodt og Reiding har på oppdrag fra **Reinbeitedistrikt 27 – Joahkonjárga**, laget en reindriftsfaglig utredning som konkluderer med at tiltaket vil ha stor til meget stor negativ konsekvens. **Naturvernforbundet i Finnmark** er imot utbygging.

NVE mener at de tekniske terrenginngrepene tiltaket vil medføre vil bli store, og at konsekvensen for landskap ikke står i forhold til den forventede kraftproduksjonen tiltaket vil gi. En regulering av navnløst vann på 5 m vil skape en tydelig reguleringssone rundt vannet, og vil etter vår vurdering også ha negative konsekvenser for landskapet. I tillegg vil en slik regulering også kunne medføre negative konsekvenser for reindrift og fisken som lever i vannet. Vi kan ikke se at en produksjonsgevinst på 0,4 GWh veier opp for de nevnte negative konsekvensene.

NVE mener at en utbygging av Hamnaelva kraftverk vil føre til flere ulemper for allmenne interesser som ikke hver for seg er avgjørende, men som etter NVEs syn samlet overstiger fordelene. Etter NVEs vurdering er de største negative virkningene av Hamnaelva kraftverk knyttet til landskap og reindriftsinteresser. Vi vurderer at de nevnte negative konsekvensene ikke står i forhold til den beregnede midlere produksjonen på 4,0 GWh.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Hamnaelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
Innsigelse	10
NVEs vurdering	10
NVEs konklusjon	19

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Finnmark Kraft AS, datert 4.4.2014:

«SØKNAD OM KONSESJON FOR BYGGING AV HAMNAELVA KRAFTVERK

Finnmark Kraft ønsker å utnytte vannfallet i Hamnaelva i Loppa kommune i Finnmark Fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

- *Etter vannressursloven, jfr § 8, om tillatelse til:*
 - *Å bygge Hamnaelva kraftverk*
 - *Å regulere navnløst vatn på kote 328 mellom LRV på kote 328 og HRV på kote 333*
- *Etter energiloven om tillatelse til:*
 - *Bygging og drift av Hamnaelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*
- *Etter Oreigningslova jfr § 2, nr 51:*
 - *Om samtykke til ekspropriasjon av manglende rettigheter dersom det ikke oppnås minnelig avtale mellom søker og rettighetshaver.*

Nødvendig opplysninger om tiltaket framgår av vedlagte utredning.»

Hamnaelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	5,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	7,0
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	40,8
Middelvannføring	l/s	220
Alminnelig lavvannføring	l/s	6
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	32
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	4
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	333
Avløp	moh.	4
Lengde på berørt elvestrekning	m	1300
Brutto fallhøyde	m	329
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,737
Slukeevne, maks	l/s	550
Minste driftsvannføring	l/s	30
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	32
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	4
Tilløpsrør, diameter	mm	500
Tilløpsrør, lengde	m	1300
Installert effekt, maks	MW	1,47
Brukstid	timer	2720
MAGASIN		
Magasinvolum	mill. m ³	0,15

HRV	moh.	333
LRV	moh.	328

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,7
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,3
Produksjon, årlig middel	GWh	4,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	17,7
Utbyggingspris	kr/kWh	4,4

Hamnaelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	1,63
Spennings	kV	0,40

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,63
Omsetning	kV/kV	0,40/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	100
Nominell spenning	kV	22
Jordkabel PEX 50		

Om søker

Finnmark Kraft AS ble stiftet i 2009 og har som formål å utvikle, eie og drive vind- og vannkraftproduksjon basert på fornybare ressurser på Finnmarkseiendommens (FeFo) grunn. En målsetting er å sikre at mest mulig av verdiskapingen kommer befolkningen i Finnmark til gode. Selskapet eies med like deler av: Finnmarkseiendommen (FeFo), Varanger Kraft, Nordkyn Kraftlag, Repvåg Kraftlag, Repvåg Kraftlag, Ymber, Alta Kraftlag, Hammerfest Energi og Luostejok Kraftlag.

Beskrivelse av området

Området blir beskrevet slik i søknaden:

«Hamnaelva ligger på østsiden av Øksfjorden i Loppa kommune i Finnmark. Elva krysser Rv 882 i Hamna, ca. 1 mil lenger inn fjorden enn Øksfjord tettsted.»

(...)

«Elva renner i øst-vest retning, og ligger i en vestvendt helning. Elva renner ut i sjøen i Indre Hamna, og renner like ved tre bebygde eiendommer. Nedslagsfeltet til Hamnaelva ligger mellom kote 328 –756, hvor det meste av området er snaufjell og barmarksterreng.

Inntaket er på kote 333, ved et lite navnløst vatn. Derfra går elva de første hundre metrene gjennom en trang kløft i fjell. Videre nedover utvider dalen seg noe, til en noe bredere v-dal, og elva fosser videre nedover i mer løsmasser og ur. Elva renner jevnt nedover, og det er få kulper

i øvre del av elva. De siste hundre meterne før sjøen, flater elva noe ut, og renner roligere nedover før den krysser vegen og munner ut i sjøen.»

(...)

«Inntaket og øvre del av rørtaseen legges i en kløft, og vil ikke være særlig synlig nedenfra. Fra øversiden vil dammen bli skjult av magasinet, og magasinet vil være det dominerende naturinngrepet. I tillegg vil det bli sprengt en grøft i øvre del av rørgata. I anleggsfasen vil det i forbindelse med nedgraving av rør bli omfattende forstyrrelser. Erfaringer fra tidligere utbygginger viser at i en ca. 20-30 meter bred gate langs traseen blir opprinnelig vegetasjon og mikrotopografi sterkt berørt. Rørgata legges i grøft hele vegen, og røret blir ikke synlig etter byggeperioden. Vegetasjonen vil bli ødelagt i rørtaseen. Den øvre delen av rørtaseen går gjennom fjell og ur. Skjæringer på opptil 3 - 5 m i fjell vil bli fylt igjen for å dempe inngrepet, der steiner fra overflaten (fastgrodd mose, lav o.l.) vil legges på topp. Den nedre delen av rørtaseen vil med tiden gro igjen. Jord fra grøftene og midlertidige anleggsområder tas bort og lagres adskilt i anleggstiden, slik at den kan legges tilbake som øverste sjikt igjen etter ferdigstilling. Supplering med ferskt kuttet "modent" gress og annen vegetasjon fra tilgrensende områder på grøfta/anleggsområdet, slik at det gror raskere igjen vurderes i deltaljplanen. Tiltaket er vist på enkle illustrasjoner i vedlegg 5.

I henhold til NGU's berggrunnskart ligger influensområdet i et stort område med gabbro. Gabbro er en såkalt mafisk bergart (rik på jern og magnesium), og er til en viss grad utsatt for kjemisk vitring. Mineraljord med opphav fra slik berggrunn er derfor noe mer baserik enn de sure substratene som utvikles på gneis og granittberggrunn. Det er derfor potensiale for moderat basekrevende arter i influensområdet.

Influensområdet har lite løsmasser og mye bart fjell. Generelt har løsmassene liten betydning for det biologiske mangfoldet i dette området.

I henhold til nasjonalatlas for Norge – Vegetasjon (Moen 1998) ligger området i nordboreal vegetasjonssone (de øvre delene i alpin sone), og i svakt oseanisk seksjon. Dette ser ut til å stemme bra med det som er observert i felt. Solforholdene i den sørvendte delen av Håvnnavággi er gode, og det er potensiale for god produksjon av plantemateriale, breddegraden tatt i betraktning.»

Teknisk plan

Regulering

Det planlegges å regulere et navnløst vann mellom normalvannstand på kote 328 (LRV) og opp fem meter slik at høyeste regulerte vannstand (HRV) blir på kote 333. Vannspeilet på kote 333 er beregnet til 39 600 m² og 10 200 m² vil demmes ned. Magasinvolum mellom LRV og HRV utgjør om lag 152 100 m³. Naturhestekreftene (Nhk) er beregnet til 80 Nhk og tiltaket går dermed ikke inn under Vassdragsreguleringsloven. I et middels år vil reguleringen kunne bidra med en produksjonsgevinst på 0,4 GWh (ca. 10 %).

Søknaden oppgir at normalvannstand i vannet er på 328 moh. I følge flere kartkilder som NVE har sjekket ligger vannet på ca. 323 moh. Dette er en forskjell på 5 høydemeter noe som vil gi utslag i produksjonen til kraftverket. Ved en eventuell konsesjon må reell normalvannstand måles opp nøyaktig.

Inntak

Inntaket er planlagt i en bekkekløft ca. 10-20 m fra utløpet av vatnet. Inntaket vil ifølge søknaden ha overløp på kote 333. Dammen tenkes som en 5,5-6 m høy og 3 m bred fyllingsdam.

Se kommentar angående reelle høydekoter under «Regulering».

Vannvei

Vannveien på totalt 1300 m går først på nordsiden av elva før den må krysse under elva og gå på sørsiden ned til kraftstasjonen. I starten går vannveien gjennom et vanskelig parti med fjell og steinrøys og det kan være aktuelt med fundamentering i dagen. Resten av vannveien er planlagt nedsprenget/nedgravd. Selve røret vil ha en diameter på 500 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil ligge på kote 4 sør for Hamnaelva. Det skal installeres en peltonturbin med maksimal installert effekt på 1,5 MW.

Nettilknytning

Det skal legges ca. 100 m jordkabel til eksisterende 22 kV linje.

Veier

Det planlegges en midlertidig anleggsvei som delvis skal gå i rørgatetraseen og delvis må legges utenom i det øvre vanskelige partiet. Det er ikke avgjort om det behøves anleggsvei helt opp til inntaket, da det må påregnes en del bruk av helikopter for arbeid på inntaket. Anleggsveien skal revegeteres etter bygging, men det legges opp til at det skal være mulig å ta seg opp til dammen med 4-hjuling.

Massetak og deponi

Overskuddsmasser vil mellomlagres lokalt og benyttes til terrengarrondering ved oppussing. Det planlegges et riggområde nord for inntaket.

Arealbruk

Totalt arealbehov er beregnet til 29 dekar i anleggsfasen og 18,5 dekar permanent.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er registrert som LNF-område i kommuneplanens arealdel. Deler av området ligger i sone A og det resterende i sone C.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er ikke behandlet i SP, og berører ikke andre prosjekter i SP.

Verneplan for vassdrag

Hamnaelva omfattes ikke av Verneplan for vassdrag.

Nasjonale laksevassdrag

Hamnaelva er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Hele Lopphavet med fjordsystemene er planlagt som et marint verneområde.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.08.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, Finnmarkseiendommen, Sametinget, berørt reinbeitedistrikt og Protect Sapmi. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

NVE sendte ut seks søknader om bygging av småkraftverk i Finnmark på samlet høring. Dette gjorde vi for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi mer grundige innspill på samlet belastning. Det er for øvrig stor geografisk spredning mellom søknadene som er fordelt over tre kommuner. Under behandlingen av de seks søknadene har det ikke pekt seg ut et felles tema som gjelder alle søknadene. Det har derfor vært mer relevant å se hvert enkelt tiltak for seg, og å se på sumvirkninger av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet det relevant.

Høringspartenes uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Finnmark uttaler seg i brev datert 08.08.2014. Fylkesmannen anser at en utbygging kan medføre store konsekvenser for reindrift, men ikke av et slikt omfang at de vil fraråde en utbygging. De negative konsekvensene for reindrifta kan reduseres betydelig gjennom avbøtende tiltak. Blant annet må anleggsarbeidene foregå på høsten og i nærmere avtale med reinbeitedistriktet, revegetering må skje så raskt som mulig, permanent kjørespor opp til inntaket må stenges av fysisk og konsesjonshaver må pålegges erstatningsplikt for rein som blir skadet eller omkommer som følge av sprekker i isen. Fylkesmannen mener at tiltaket vil ha negative effekter for landskap og inngrepsfri natur. For å minske effektene må det settes krav om revegetering og minstevannføring.

Sametinget fremmer innsigelse til tiltaket i brev datert 19.06.2014. Tiltaket vil ha vesentlige negative virkninger for reindrifta ved berørte siidaer og reinbeitedistrikter. De opplyser om at undersøkelsesplikten etter § 9 i kulturminneloven regnes som oppfylt for tiltaket.

Statens vegvesen Region nord uttaler seg i brev datert 23.06.2014. Vegvesenet forutsetter at de som faginstans blir tatt med på råd i forbindelse med de veg- og trafikkmessige gjennomføringene av utbyggingene.

Finnmarkseiendommen (FeFo), uttaler seg i brev datert 03.02.2015. FeFo påpeker at tiltaket ligger i et område med godt beite og de anser at tiltaket vil medføre svært begrensede fysiske inngrep i naturen. Det er lite sannsynlig at tiltaket vil gi langvarige negative konsekvenser hverken for reinbeitedistrikt 27 eller for reindrifta i midtre sone i Kautokeino. De mener at en konstruktiv

samhandling med reinbeitedistriktet om mulige avbøtende tiltak vil kunne minimalisere de negative konsekvensene av en utbygging. De bemerker at neddemmingen vil føre til direkte tap av reinbeite. Det er i helhetsvurderingen av søknaden sett hen til fremtidig forsyningssikkerhet og det er vektlagt et generelt ønske om fremtidig næringsutvikling. FeFo er villig til å inngå grunneieravtale med utbygger dersom konsesjon gis.

Naturvernforbundet i Finnmark uttaler seg i brev datert 27.07.2014. Naturvernforbundet er imot utbygging. De påpeker at tiltakene må sees på i sammenheng med eksisterende inngrep samt planlagte inngrep. Biologisk mangfold er svært mangelfullt utredet. De mener at det ikke bare er det spesielle, men også det typiske i Finnmarksnaturen som er verdt å ta vare på. De påpeker videre at tiltaket kommer i konflikt med reinbeiteområder og at søknaden ikke er utredet tilstrekkelig på dette området.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler seg i brev datert 18.06.2014. Direktoratet uttaler at de planlagte tiltakene ikke kommer i konflikt med registrerte mineralressurser av regional eller nasjonal viktighet, uttak av mineralske råstoffer, eller rettigheter knyttet til dette.

Kystverket, skriver i e-post datert 18.6.2014 at de oppfatter at ingen av kraftverkene har noen form for tiltak i sjø, men om så er tilfelle så er dette søknadspliktig etter havne- og farvannslovens bestemmelser.

Noodt og Reiding AS har på oppdrag fra **Reinbeitedistrikt 27 – Joahkonjárga**, laget en utredning (datert 20.02.2013) bygget på reinbeitedistriktets erfaringskunnskap og innspill. I utredningen beskrives bruken av området og mulige kumulative effekter av en utbygging. I utredningen konkluderes det med at tiltaket vil ha stor til meget stor negativ konsekvens.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

(...)

«Direktoratet for mineralforvaltning

(...)

Finnmark Kraft tar høringsuttalelsen til etterretning.

Kystverket

(...)

Finnmark Kraft tar høringsuttalelsen til etterretning.

Sametinget

(...)

Finnmark Kraft tar uttalelsen om kulturminner til etterretning.

Finnmark Kraft registrerer at Sametinget på generelt grunnlag fremmer innsigelse mot samtlige omsøkte småkraftverk på grunn av vesentlige negative virkninger for reindrifta. Det framgår ikke hvilke vurdering som ligger til grunn for det enkelte tiltak og heller ikke med hvilke hjemmel Sametinget fremmer denne innsigelsen. Finnmark Kraft har i prosessen med å utarbeide konsesjonssøknaden hatt kontakt med reinbeitedistriktene og siidaene som berøres. Det har også blitt gjennomført møter med reindriftsforvaltningen og Fylkesmannen i Finnmark for å orientere om prosjektene. Når det gjelder konsekvenser for reindriften viser vi til uttalelse fra Fylkesmannen i Finnmark og Reinbeitedistriktet, samt våre kommentarer til disse uttalelsene.

Statens vegvesen Region Nord

(...)

Finnmark kraft tar høringsuttalelsen til etterretning.

Naturvernforbundet

(...)

Saksbehandling og høringsfrist

Finnmark kraft synes det er uheldig at høringsbrevet til Naturvernforbundet i Finnmark var sendt til ei forelda adresse. Vi ønsker at berørte parter skal bli hørt i høringsprosessen. Vi gjør oppmerksom på at det i tillegg til brev til berørte parter har det vært annonser og flere artikler om planene for utbygging i lokalavisene.

Behov for vannkraft

Finnmark Kraft er kjent med at Naturvernforbundet ikke mener det er behov for mer elektrisk kraft i Norge. Finnmark Kraft deler ikke denne oppfatningen. Vi forholder oss til nasjonale og internasjonale målsetninger om ny fornybar energi. En målsetning som også deles av en rekke andre miljøvernorganisasjoner.

Mangel på samla vurdering

Finnmark Kraft mener at utredningene som er gjennomført er i tråd gjeldende regelverk. Når det gjelder samlet vurdering, så opplever vi at dette blir ivaretatt av NVE gjennom denne høringsprosessen. NVE gjennomfører en prosess der alle søknadene om småkraft i Finnmark behandles samlet.

Synet på naturen

De biologiske utredningene er gjort av uavhengige eksperter med bredd faglig kompetanse. Utredningene og klassifiseringene som gjøres er i henhold til anerkjent metodikk. Finnmark Kraft registrerer at Naturvernforbundet reagerer på fagterminologien som brukes i utredningene. Finnmark Kraft har gjennom arbeidet som er gjort i utredningene lagt stor vekt på å ivareta natur og miljø. Dette har blant annet ført til at vi på selvstendig grunnlag har valgt å legge bort økonomisk lønnsomme prosjekter fordi disse har negative konsekvenser for natur og miljø.

Reinbeiteområde

Nesten hele Finnmark benyttes av reindriften. Enhver form for utbygging vil derfor i større eller mindre grad kunne berøre reindriften. Inngrepene i forbindelse med utbyggingen er beskjedne. Rørgaten skal graves ned og vil etter få år gro igjen. Kraftstasjonen er planlagt plassert i nærheten av eksisterende infrastruktur (hus, hytter og veier). Finnmark Kraft har i prosessen med å utarbeide konsesjonssøknadene tatt kontakt med reinbeitedistriktene og siidaene som berøres. Det har også blitt gjennomført møter med reindriftsforvaltningen og Fylkesmannen i Finnmark for å orientere om prosjektene. Når det gjelder konsekvenser for reindriften viser vi til uttalelse fra Fylkesmannen i Finnmark og Reinbeitedistrikt, samt våre kommentarer til disse uttalelsene.

Finnmarksloven

Finnmark Kraft er et aksjeselskap med 8 lokale eiere. Vi forholder oss til Finnmarksloven på lik linje med alle andre selskap og utbyggere.

Fylkesmannen i Finnmark

(...)

Finnmark Kraft deler i stor grad vurderingene gjort av Fylkesmannen i Finnmark. Det er i konsesjonssøknaden planlagt minstevannføring. Etter vårt syn vil den planlagte minstevannføringen sikre god miljøtilstand i elva også etter utbyggingen. Finnmark Kraft har dialog med reinbeitedistriktet. I den sammenheng er utbyggingstidspunkt, istandsetting og revegetering, samt erstatning ved skader som følge av utbyggingen sentrale elementer. Det er ikke planlagt et permanent kjørespor opp til inntaksdammen.

Reinbeitedistrikt 27

Noodt & Reiding har på oppdrag fra Reinbeitedistrikt 27 laget en utredning bygget på reinbeitedistriktets erfaringskunnskap og innspill. I utredningen beskrives bruken av området og mulig kumulative effekter av en utbygging.

Finnmark Kraft synes det er uheldig at rapporten fra Noodt & Reiding AS omtales som en konsekvensutredning. Begrepet konsekvensutredning er i stor grad knyttet til formelle krav til metodikk og framstilling.

For Finnmark Kraft har dialog og samarbeid med reinbeitedistriktet vært viktig for å sikre en god prosess. I så måte har rapporten fra Noodt & Reiding vært et utgangspunkt for samtaler med reinbeitedistriktet. Finnmark Kraft har i planleggingen tatt høyde for flere av problemstillingene som tas opp i utredningen. Herunder utforming av damkrone og plassering av rørgate.

Finnmark Kraft har tett dialog med det berørte reinbeitedistriktet. Det har vært gjennomført mange møter. Finnmark Kraft har blant annet deltatt på årsmøtet til reinbeitedistriktet og hatt en rekke møter med representanter utnevnt av distriktet. Formålet med møtene har vært å komme fram til en utbyggingsavtale mellom partene. Reinbeitedistriktet har så langt Finnmark Kraft kjenner til ikke sendt inn en uttalelse til den ferdige konsesjonssøknaden.»

Innsigelse

Sametinget har fremmet innsigelse til tiltaket. NVE har hatt innsigelsesmøte og konsultasjon med Sametinget den 2.12.2014, og det er skrevet et omforent protokoll fra møtet. Hovedargumentet for innsigelsen er at tiltaket vil ha vesentlige negative virkninger for reindrifta, ved berørte siidaer og reinbeitedistrikter.

Innsigelsesmøtet har ikke ført til at innsigelsen er trukket. Dersom NVE gir tillatelse vil saken sendes til departementet for endelig avgjørelse om ikke innsigelsen trekkes innenfor normal klagefrist på tre uker.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 5,4 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,22 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 1,1 %, og nedbørfeltet har en snaufjellandel på 90 %.

Avrenningen er relativt stabil fra år til år med relativt høye vannføringer fra juni og utover sommeren

og høsten. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 32 og 4 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 6 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,55 m³/s og minste driftsvannføring 0,03 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 32 l/s i perioden 01.06. til 30.09. og 4 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 78,5 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 32 og 4 l/s, vil dette gi en restvannføring på ca. 5 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 59 dager i et middels vått år. I 90 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 30 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er svært høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

NVE har ikke kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert tre viktige naturtyper i henhold til DN's håndbok nr. 13 i influensområdet, en naturbeitemark med B-verdi, en naturbeitemark med C-verdi og en frisk slåtte-eng med C-verdi. Rørgatetraseen vil føre til fysiske inngrep i de to lokalitetene med C-verdi. Naturbeitemarken med B-verdi ligger på nordsiden av Hamnaelva og det vil ikke bli gjort fysiske inngrep i denne. Naturbeitemark er avhengig av beite for å opprettholde den store utstrekningen og arts mangfoldet. Fysiske inngrep og arealbeslag er åpenbart negativt. Lokaliteten med frisk slåtte-eng har trolig vært slåttemark inntil for noen tiår siden. Etter dette har den vært mer brukt som sauebeite, og nå som reinbeite. I kantsonene er det en del gjengroingspreg. Skjøtsel av lokaliteten kan trolig få den opp i noe høyere verdi.

På grunn av at det finnes tre viktige naturtyper i tiltaksområdet blir verdien av biologisk mangfold i området satt til middels. I den biologiske rapporten som følger søknaden foreslås det å gjøre mindre endringer i traseen for å unngå inngrep i naturtypene.

Fylkesmannen anser at de berørte lokalitetene med naturbeitemark og frisk slåtte-eng ikke er av en slik verdi at de vil kreve en justering av rørgaten for å unngå disse.

Lokalitetene som blir direkte berørt er små og for å ivareta de viktige naturtypene må det enten settes inn tiltak som beite eller slått. Ut ifra kartmaterialet over naturtypenes avgrensing og terrenget i området kan det se ut som det vil være vanskelig å unngå direkte fysiske inngrep i lokalitetene. NVE

er for øvrig enig i Fylkesmannens vurdering, og forholdet til naturtyper blir dermed ikke vektlagt i vesentlig grad i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Arter

Den tidligere rødlistearten bakkesøte er registrert i tiltaksområdet, spesielt i de sørvendte naturbeitemarkene oppover i Hávnavággi. Det antas at jerv (EN) og gaupe (VU) bruker området sporadisk. Det er mulig at oter (VU) bruker nedre del av elva da det er observert bekkeørret i flere av kulpene. I rapporten «Biologiske utredninger» utarbeidet av Ecofact som følger søknaden blir den foreslåtte minstevannføringen tilsvarende 5-persentilene vurdert som tilstrekkelig for å opprettholde en liten fiskestamme samt mosefloraen i elva. Det går ikke anadrom fisk opp i Hamnaelva. Vandringshinder er en kulvert under riksveien nede ved sjøen.

Potensialet for rødlistede karplanter, moser og lav vurderes som lite på grunn av at berggrunnen er relativt basefattig. Potensialet for sopp vurderes som større i og med at området har vært brukt som beitemark i lang tid.

Det er ørret i vannet som skal reguleres, og ifølge Ecofact kan ørreten potensielt få sine gyteområder tørrlagt til tider som følge av reguleringen. Tørrlegging av arealer kan også påvirke bunndyrfaunaen negativt slik at mattilgang for fisken minskes, og ørrestammen forventes derfor å gå ned på sikt. De nedre delene av elva har noen kulper og Ecofact observerte småørret i disse.

Fylkesmannen opplyser at det ikke er kjente fiskeinteresser i Hamnaelva og anser at både Hamnaelva og vannet har liten verdi for fisk. Fylkesmannen er usikker på om omsøkt minstevannføring er tilstrekkelig til å opprettholde en fiskebestand i elva. De overlater til NVE å fastsette minstevannføring.

Fylkesmannen oppgir videre at det ikke finnes kjente hekkeområder for rovfugl i området, men at det er sannsynlig forekomst av kongeørn, havørn og jaktfalk. Etter Fylkesmannens vurdering vil en utbygging ha liten betydning for disse artene. Fylkesmannen anser at for dyre- og fugleliv vil tiltaket ha små negative konsekvenser.

NVE mener at med tilstrekkelig minstevannføring vil en eventuell utbygging ha begrensede og akseptable konsekvenser for bekkeørret, oter, vannlevende insekter i elva og vanntilknyttet flora.

Status på innløpsbekken og utløpet av vannet er viktig for å vurdere mulige skadevirkninger av en regulering i forhold til bl.a. endrete gyteforhold og adkomst til disse for fisken i vannet. Fiskeegg og yngel er avhengig av gode oksygenforhold for overlevelsessuksess. En heving av dagens vannspeil med fem meter kan medføre at vannet i gyteområdene blir mer stillestående og dermed gjøre at oksygentilførselen blir dårligere slik at overlevelsesraten går ned. En senking av vannet i perioden da fisken skal gyte vil kunne hindre fisk i å komme opp i gyteområdene. En regulering vil også kunne påvirke bunndyrfaunaen ved tørrlegging og utvasking.

Dersom det gis konsesjon til en utbygging vil NVE vurdere nytten av en regulering opp mot de mulige negative konsekvensene det vil kunne få for fisken. Dersom vi skulle gi konsesjon til et prosjekt uten regulering vil ikke forholdene for fisk i vannet endre seg nevneverdig fra dagens tilstand.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens

relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Hamnaelva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 02.06.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Hamnaelva kraftverk finnes det en naturbeitemark med B-verdi, en naturbeitemark med C-verdi og en frisk slåtte-eng med C-verdi. Det antas at jerv (EN), gaupe (VU) og oter (VU) bruker influensområdet. En eventuell utbygging av Hamnaelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE kan ikke se at påvirkningen fra Hamnaelva kraftverk vil ha konsekvenser som går ut over influensområdet eller som vil ha konsekvenser for artsbestander eller naturtyper på et høyere regionalt nivå. Øvre del av influensområdet er uten menneskelige inngrep, mens det i nedre del er enkelte hus og riksvei 882 og 22 kV-regionalnett krysser elva. Fra før er det bygget ett vannkraftverk i Loppa kommune; Bergsfjord kraftverk. NVE kan ikke se at en utbygging av Hamnaelva kraftverk med regulering av navnløst vann vil være en ytterligere endring som gjør at området overskrider sine økologiske tålegrenser. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Reindrift

I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk blir tap, oppstyking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinngrep og annen menneskelig aktivitet trukket frem som en av de største utfordringene for reindriftsnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep (OED, 2007).

Tiltaksområdet ligger i Reinbeitedistrikt 27 – Joahkonjárga sitt bruksområde. Området brukes som vår- og sommerbeite. Det er ingen hovedtrekklei eller drivingslei i tiltaksområdet. Det går en trekkute mellom Hávnavággi og Fruvikdalen lengre øst, men ifølge søknaden blir ikke trekket berørt av utbyggingen. Ifølge distriktet bruker reinen området rundt og i munningen av vannet som en trekkvei. Spesielt trekket i munningen av vannet blir berørt når vannspeilet heves. For å sikre god adkomst til området i Hamnadalen og ut mot Bardineset foreslår Finnmark Kraft og plastre dammen med stein på begge sider, og ha en murkrone med en bredde på 3 m slik at reinsdyrene skal kunne trekke over dammen.

På oppdrag fra Reinbeitedistrikt 27, har Noodt og Reiding AS v/ utarbeidet en rapport «*Reindriftsfaglig konsekvensutredning*». Oppdragets leveranse gjaldt utredning av de reindriftsfaglige problemstillingene og interessene i det aktuelle utbyggingsområdet. Dette inkluderte også en vurdering av hvilken reindriftsmessig verdiforringelse arealinngrepet vil medføre for distriktets reindrift samt den kumulative effekten en eventuell utbygging av Hamnaelva vil kunne gi.

Finnmark Kraft mener det er uheldig at rapporten fremstilles som en konsekvensutredning, da dette begrepet i stor grad er knyttet til formelle krav til metodikk og fremstilling. Finnmark Kraft opplyser om at de i konsesjonssøknaden har tatt høyde for flere av problemstillingene som er tatt opp i utredningen og de påpeker at distriktet ikke har sendt inn en høringsuttalelse til den ferdige søknaden.

Det er ikke et krav etter gjeldende lovverk å utarbeide konsekvensutredning for kraftverk mellom 1-10 MW. Rapporten følger ikke dagens krav til utforming av en konsekvensutredning. NVE anser derfor rapporten som en utfyllende høringsuttalelse og den gir viktig informasjon om reindriftas anvendelse av området.

I rapporten fra Noodt og Reiding nevnes blant annet følgende negative konsekvenser:

- Innskrenking av Hamnadalen og Bárdi – påvirkning av kjerneområdet i sommerdistriktet
- Forskjøvet driftsmønster - Kontinuitetsbrudd
- Regulering – isproblematikk, drivleier og reinstier havner under vann
- Overbeiting i enkelte områder
- Sammenblanding med Reinbetedistrikt 40 – Orda
- Negativ dominoeffekt på reindrift i Midtre sone i Kautokeino
- Unnvikelseeffekt i byggeperioden
- Økt menneskelig aktivitet

Fylkesmannen vurderer at en utbygging av Hamnaelva vil føre til store konsekvenser for reindriften, men ikke av et slikt omfang at de vil fraråde en utbygging. De negative effektene består i permanent og midlertidig tap av beiteområder, forstyrrelser i anleggsfasen som følge av økt ferdsel og aktivitet i ettertid, eventuelle langvarige unnvikelseeffekter samt at sprekker i isen som følge av reguleringen kan føre til tap av rein. Fylkesmannen mener at de negative virkningene kan reduseres betydelig ved å gjennomføre følgende avbøtende tiltak:

(...)

- *«Anleggsarbeidene knyttet til inntaksdam og rørledning må foregå på høsten etter nærmere avtale med reinbeitedistriktet.*
- *Områder berørt av anleggsarbeid skal behandles på en slik måte at revegetering kan skje så raskt som mulig. Vegetasjonsdekket skal skrelles av og tas vare på og legges ut i rørledningstraseen før tilsåing.*
- *Permanent kjørespor opp til inntaksmagasinet skal stenges av fysisk.*
- *Konsesjonsinnehaveren må pålegges erstatningsplikt for rein som skader eller omkommer som følge av sprekker i isen.»*

(...)

Sametinget mener at opplysningen om konsekvensene for reindrifta er sparsommelig i søknaden, men etter hva de kan bringe på det rene vil tiltaket ha vesentlige negative virkninger for reindrifta. Sametinget har derfor fremmet innsigelse til Hamnaelva kraftverk.

FeFo anser at tiltaket medfører svært begrensede fysiske inngrep i naturen. Det er lite sannsynlig at tiltaket vil gi langvarige negative konsekvenser hverken for reinbeitedistriktet eller for midtre sone. FeFo mener at et konstruktivt samarbeid med reinbeitedistriktet angående avbøtende tiltak vil kunne minimalisere de negative konsekvensene av en utbygging. Særlig viktig er det å ikke etablere vei opp kløfta opp mot inntaket og at reintrekket ved utløpet av vannet sikres ved at det ikke etableres noen form for hindringer for reintrekket fram og tilbake langs vannet. I tillegg er det viktig at gravearbeidet ved inntaket og rørgata skjer når reinen oppholder seg på andre sesongbeiter.

På større magasiner vil isen ofte svekkes langsmed land ved nedtapping da man får oppsprekking og økt smelting av isen langs land. Små reguleringsmagasiner i høyfjellet eller i kalde områder vil i liten grad påvirke risiko ved ferdsel, med unntak av tidlig og sent i is-sesongen. Er det bratte skråninger i magasinet vil det være større sjanse for sprekkdannelser. På magasiner som er mindre bratt, vil isen følge vannstanden opp og ned. Med en nedtapping på inntil 5 m hver vinter vil isen på det omsøkte magasinet kunne bli noe mer usikker i strandsonen enn den er under dagens forhold. En forholdsvis sakte og jevn nedtapping vil likevel gjøre at isdekket i mindre grad vil sprekke opp langs bredden. En rask oppfylling om våren vil også kunne svekke isen i denne sonen. Det er uttrykt bekymring for at reguleringen kan føre til at reinen faller i sprekker i reguleringssonen. NVE mener at dette er en fare som ikke kan avvises, men vi vurderer ut ifra ovenstående informasjon at den reelle faren vil være liten i et så lite magasin.

NVE er usikker på hvor store konsekvenser inngrepene i øvre del av utbyggingsområdet vil ha på reintrekket etter en utbygging. Slik vi ser det vil konsekvensen avhenge av om reinen vil bruke dammen som bro eller ikke, og/eller om en heving av vannstanden vil skape stengsler for reinens trekk. Det foreligger ingen informasjon i søknaden om hvorvidt områder vil bli avstengt for ferdsel. Skulle området Bardineset bli utilgjengelig for reindrifta vil distriktet tape om lag 3 km² med beiteareal.

En anleggsvei helt opp til inntaket vil lette adkomst inn i området for eventuelle turfolk og vil således kunne være med på å øke forstyrrelsen på reinen. I tillegg vil en slik vei skape store terrengmessige inngrep. Dette er nærmere vurdert under «Landskap/friluftsliv/brukerinteresser».

Forholdet til reindrift vil ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men vil kunne være et tilleggsmoment dersom også andre forhold tilsier at konsesjon ikke bør gis. Ved en eventuell konsesjon må det vurderes om reguleringen bør reduseres noe for å avbøte de mulige negative konsekvensene for reindriften. Det må også vurderes behov for anleggsvei opp til inntaksområdet.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Ifølge søknaden er tiltaksområdet lite brukt. Det hender området er i bruk av lokalbefolkningen til jakt, bærplukking og fiske. Det finnes ikke kjente former for reiseliv eller brukerinteresser i området.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser har vært lite vektlagt i høringen. Bare Fylkesmannen har innspill til disse temaene. Fylkesmannen uttaler at området langs Hamnaelva fremstår som naturskjønt og med flott utsikt, og inngrepene vil helt klart sette spor i terrenget. Sterkt redusert vannføring vil minske opplevelsesverdien av landskapet. Fylkesmannen påpeker også at tiltaket vil medføre en reduksjon av inngrepsfri natur, men siden området er avgrenset av tyngre tekniske inngrep på alle kanter er derfor verdien begrenset. For å minske de negative effektene mener Fylkesmannen at det må settes krav om revegetering og minstevannføring.

Det finnes ikke merkede stier eller preparerte løyper i influensområdet. Under NVEs sluttbefaring så vi heller ikke tegn til at området blir brukt i særlig stor grad, men NVE merket seg at spesielt den øvre

halvdelen av rørgatetraseen og anleggsveien vil kreve store landskapsinngrep. Influensområdet, særlig i den øvre halvdelen har landskapsmessige kvaliteter, og er lett tilgjengelig. Selve elva er lite synlig i landskapet og det er ingen synlige fosser på berørt strekning.

Ifølge søknaden kan det være aktuelt med fundamentering i dagen på noe av den vanskelige strekningen. Slik NVE ser det er topografien i den øvre delen av rørgaten og anleggsveien meget vanskelig. Fra inntaket går elva og rørgaten i et meget trangt gjel. Her er det sidebratt med mye løsmasser og det vil være vanskelig å komme til med anleggsmaskiner i dette området. Det vil også være behov for mye sprenging for å i det hele tatt kunne føre frem en rørgate her.

Etter elvekløfta er det presentert to alternative rørgatetraseer. Hovedalternativet vil krysse over på sørsiden av elva rett etter kløfta. For å bedre ivareta reindriftsinteressene er det også fremmet et alternativ som vil følge nordsiden av elva et lengre stykke før den krysser over til sørsiden av elva. Hovedalternativet går i et noe lettere terreng enn det nordlige alternativet og er slik NVE vurderer det det beste alternativet landskapsmessig sett. Det nordlige alternativet vil gå i et mye mer sidebratt terreng, vil kreve større skjæringer og vil gi større landskapsinngrep. Ved elvekryssingen planlegges røret støpt inn under elvebunnen. Elva går i et søkk slik at det vil bli nødvendig å sprengte seg et godt stykke ned på begge sidene for å få rørgata gjennom. Den resterende delen av rørgaten går i mindre krevende terreng, men det vil også her bli behov for en del sprenging.

Anleggsveien skal stort sett følge rørgatetraseen, men på grunn av vanskelig fremkommelighet er den siste delen fra ca. 270 moh planlagt et stykke lengre nord for rørgaten. Ifølge søknaden er det ikke avgjort om det skal føres vei helt opp til inntaket eller ikke. NVE er enig med tiltakshaver i at terrenget her oppe er vanskelig. Området er bratt og det vil bli behov for mye sprenging og skjæringer/fyllinger for å føre frem veien opp til inntaket. En tilbakeføring av veien blir slik vi ser det en vanskelig oppgave i og med inngrepenes omfang.

Slik den øvre delen av rørgatetraseen og anleggsveien fremstår i dag vil det bli behov for mye sprengning og skjæringer/fyllinger i et terreng som er meget bratt og til dels sidebratt (avhengig av alternativ for rørgate). NVE vurderer at inngrepene vil være teknisk utfordrende og vil medføre store og varige sår i terrenget. Basert på erfaringer fra tilsvarende prosjekter mener vi at det blir vanskelig å sette området tilbake i landskapsmessig god stand etter en eventuell utbygging.

Tiltaket er omsøkt med 5 m regulering av navnløst vann. Vannet skal heves 5 m opp fra normalvannstand. En reguleringshøyde som omsøkt vil skape en tydelig reguleringsone rundt vannet og vil etter vår vurdering ha negative konsekvenser for landskapet. I tillegg vil en slik regulering også ha andre ulemper, jf. avsnittene foran om reindrift og fisk. Dersom det skal gis konsesjon til tiltaket må produksjonsgevinsten som er oppgitt til å være 0,4 GWh veies opp mot ulempene for disse temaene.

Store deler av tiltaksområdet er synlig fra Rv 882. Det er ingenting som tyder på at området er mye brukt i til friluftsliv i dag, og forholdet til friluftsliv har derfor vært av mindre betydning for konsesjonsspørsmålet. NVE vurderer at selv om området ikke er mye brukt, så er forholdet til landskap av stor betydning for konsesjonsspørsmålet. Inngrepene tiltaket medfører må også veies opp mot forventet produksjon på 4,0 GWh.

Kulturminner

På nordsiden av elveutløpet på eiendom med gårds- og bruksnummer 25/16 finnes et tidligere registrert automatisk fredet kulturminne. På oversiden av veien på gårds- og bruksnummer 26/19 er det registrert en automatisk fredet lokalitet bestående av to steinaldertufter og en etterreformatorisk

tuft. Finnmark fylkeskommune har befart tiltaksområdet sommer 2011 og påviste en automatisk fredet fangstgrop på sørsiden av Hamnaelva omtrent på kote 25.

I følge søknaden vil de foreliggende planene ta hensyn til de registrerte kulturminnene og tilpasse rørtraseen slik at tuftene unngås.

NVE kan ikke se at tiltaket vil føre til negative konsekvenser for temaet kulturminner og temaet har derfor ikke vært av avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet. Skulle tiltaket få konsesjon vil det følge av standardvilkår for kulturminner at konsesjonæren plikter å undersøke om tiltaket berører flere automatisk fredete kulturminner.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

På større magasiner vil isen ofte svekkes langsmed land ved nedtapping da man får oppsprekking og økt smelting av isen langs land. Små reguleringsmagasiner i høyfjellet eller i kalde områder vil i liten grad påvirke risiko ved ferdsel, med unntak av tidlig og sent i is-sesongen. Er det bratte skråninger i magasinet vil det være større sjanse for sprekkdannelse. På magasiner som er mindre bratt, vil isen følge vannstanden opp og ned. Med en nedtapping på inntil 5 m hver vinter vil isen på det omsøkte magasinet kunne bli noe mer usikker i strandsonen enn den er under dagens forhold. En forholdsvis sakte og jevn nedtapping vil likevel gjøre at isdekket i mindre grad vil sprekke opp langs bredden. En rask oppfylling om våren vil også kunne svekke isen i denne sonen.

Ras og skred

Den øvre delen av rørtraseen nedstrøms inntaket er markert som utløpsområde for snøskred og steinsprang. Ved en eventuell anleggsfase må det tas hensyn til snøskred og fare for steinsprang. Tiltakshaver vil vurdere mindre tiltak nærmere i samråd med entreprenør før utbygging.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Bolighusene ved elva benytter en brønn som tar vannet fra elva til drikkevannskilde. Finnmark kraft forventer at minstevannføringen skal være tilstrekkelig for å opprettholde denne brønnfunksjonen. I byggeperioden kan det være aktuelt å lage midlertidige løsninger med vanttanker, for å unngå å forringe kvaliteten på drikkevannet. Det oppgis at sikring av vanntilførsel er tatt med i intensjonsavtalene med grunneierne som berøres.

NVE bemerker at det er tiltakshavers ansvar å sørge for at boligene alltid har nok vann av god nok kvalitet. Det kan være aktuelt, som tiltakshaver sier, å lage en midlertidig løsning for drikkevannsuttak.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er søkt om å legge 100 m jordkabel fra kraftstasjonen til eksisterende trafo. NVE anser at legging av jordkabelen etter omsøkt plan ikke vil berøre allmenne interesser utover anleggsperioden.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Hamnaelva kraftverk vil gi 4,0 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som lite for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Hamnaelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Finnmark Kraft AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Hamnaelva kraftverk i Hamnaelva. Kraftverket er planlagt å utnytte et fall på 329 m mellom inntak på kote 333 moh og kraftstasjon på kote 4 moh. Det er planlagt å regulere et navnløst vann mellom normalvannstand på kote 328 moh (Laveste regulerte vannstand, LRV) og høyeste regulerte vannstand (HRV) på kote 333 moh. Øvre del av vannveien går gjennom et vanskelig parti, og det kan være aktuelt med fundamentering i dagen. Resterende vannvei skal være nedgravd/nedsprengt og skal krysse elva og riksvei 882. Total lengde på vannvei blir 1300 m. Det planlegges en midlertidig anleggsvei opp til inntaket, og permanent vei til kraftstasjon. Middel vannføringen er 0,22 m³/s, og det er søkt om en maksimal slukeevne i kraftverket på 0,55 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,47 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 4,0 GWh. Av dette vil reguleringen gi en produksjonsgevinst på 0,4 GWh. Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 32 l/s om sommeren og 4 l/s om vinteren.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er lav for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Fylkesmannen i Finnmark er positiv til utbygging under visse vilkår. **Sametinget** mener at tiltaket vil ha vesentlige negative virkninger for reindrifta ved berørte siidaer og reinbeitedistrikter og har med bakgrunn i dette fremmet innsigelse til Hamnaelva kraftverk. **Statens vegvesen Region nord** forutsetter at de blir tatt med på råd i forbindelse med de veg- og trafikkmessige gjennomføringene av utbyggingene. **Finnmarkseiendommen** er positiv til en utbygging og de er villig til å inngå grunneieravtale med søker dersom det gis konsesjon. **Direktoratet for mineralforvaltning** og **Kystverket** har ingen merknader til tiltaket. Noodt og Reiding har på oppdrag fra **Reinbeitedistrikt 27 – Joahkonjárga**, laget en reindriftsfaglig utredning som konkluderer med at tiltaket vil ha stor til meget stor negativ konsekvens. **Naturvernforbundet i Finnmark** er imot utbygging.

NVE mener at de tekniske terrenginngrepene tiltaket vil medføre vil bli store, og at konsekvensen for landskap ikke står i forhold til den forventede kraftproduksjonen tiltaket vil gi. En regulering av navnløst vann på 5 m vil skape en tydelig reguleringssone rundt vannet, og vil etter vår vurdering også ha negative konsekvenser for landskapet. I tillegg vil en slik regulering også kunne medføre negative konsekvenser for reindrift og fisken som lever i vannet. Vi kan ikke se at en produksjonsgevinst på 0,4 GWh veier opp for de nevnte negative konsekvensene.

NVE mener at en utbygging av Hamnaelva kraftverk vil føre til flere ulemper for allmenne interesser som ikke hver for seg er avgjørende, men som etter NVEs syn samlet overstiger fordelene. Etter NVEs vurdering er de største negative virkningene av Hamnaelva kraftverk knyttet til landskap og reindriftsinteresser. Vi vurderer at de nevnte negative konsekvensene ikke står i forhold til den beregnede midlere produksjonen på 4,0 GWh.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Hamnaelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vi har heller ikke vurdert søknaden om samtykke til oreigning av rettigheter grunnet vårt avslag på denne søknaden.